

☆☆☆
Dones
VALENCIANES
≡ QUE HAN FET ≡
HISTÒRIA
★

escrit per:

SANDRA CAPSIR
MARIA VIU

il·lustrat per:

NARANJALIDAD
ELI M. RUFAT
RAQUEL CARRERO
TRES VOLTES REBEL

bromera

Comencem pel principi...

En les pàgines d'aquest llibre trobaràs alguns apunts biogràfics sobre un seguit de dones, de diferents èpoques i perfils, que, per una raó o per una altra, han fet història. I què significa això de *fer història*? Doncs que totes elles han fet alguna aportació rellevant a la societat, i tot a pesar de les dificultats amb què sovint es troben les dones pel simple fet de ser-ho. Totes elles són importants, però segur que no sabies res de la majoria.

És possible que et preguntes com ha pogut passar una cosa així. Com és que aquests noms no solen aparèixer en els llibres de text ni en les grans enciclopèdies de coneixements? I sí, és just el que et pensaves: des de fa segles, les dones ho han tingut molt difícil per a poder decidir què volien fer, a què es volien dedicar. I les que ho han aconseguit, sovint ho han fet d'amagat, o simplement han sigut silenciades i oblidades.

Totes les persones que apareixen en el llibre són, per tant, dones. Dones que han nascut o que han viscut en algun punt del territori valencià. Dones extraordinàries de les nostres comarques que han sigut i són valentes, i que han deixat una petjada inesborrable en la nostra història. Científiques, inventores, esportistes, músiques, pintores... aquest llibre pretén ser només una aproximació a la història valenciana escrita per les dones i que ara, gràcies a una mobilització social imparable, demana a crits eixir a la llum. Cada pàgina és una invitació perquè continues indagant la vida i l'obra d'aquelles que van trencar sostres de vidre i ens han deixat un llegat excepcional, digne de ser recuperat. Au, comença: la història amb cara i veu de dona encara espera ser escrita!

Sandra Capsir Maiques i Maria Viu Rodríguez

Víria Acte

L'empresària romana

Que hi ha hagut dones importants en tots els moments de la història, ho sabem del cert. En tots, des de la prehistòria. Però una de les primeres dones valencianes de les quals tenim notícia és Víria Acte, que va viure quan la nostra terra formava part de l'Imperi Romà. Sí, ho has llegit bé: estem parlant d'una valenciana romana!

Víria Acte va viure aproximadament durant els segles I i II, i la coneixem per unes inscripcions trobades a l'antiga ciutat de Valentia, és a dir, València. El seu nom, *Acte*, ens indica que va ser una esclava que, amb constància i valor, va aconseguir ser una dona lliure.

La nostra protagonista tenia una professió poc usual entre els romans. Poc usual per a una dona, per descomptat: era l'ama d'un taller on es treballava el marbre per a fer làpides, estàtues i aquella classe de coses clàssiques. En aquella època, això era un bon negoci. Imagina't: a banda de l'afició dels romans als retrats i a les escultures, als aqüeductes i a les columnes commemoratives, el marbre s'usava fins i tot per a escriure-hi damunt! I sort que era així, perquè si les inscripcions que parlen d'ella s'hagueren fet en paper, hui en dia no en quedaria ni rastre.

Els negocis li anaven molt bé a Víria, sembla que va arribar a ser bastant rica, ja que tenia traça en això de comprar i vendre, i devia tindre caràcter, perquè era capaç de dirigir un grup d'homes dedicats a picar la pedra i treballar-la. Tan important va arribar a ser que en el fòrum de la ciutat –una espècie de plaça o carrer major– hi havia una estàtua que la representava, i això no ho aconseguia qualsevol persona, només les més respectades.

Treballadora, rica, admirada... i també generosa, ja que ella i el seu espòs, el filòsof Crescens, van finançar la restauració del temple de Mart August, que havia sigut destruït. Una dona, en resum, que va tractar de viure per ella mateixa i de contribuir al progrés de la seua ciutat, admirada pels seus veïns i veïnes, i rellevant pels seus mèrits.

